

Ropucha zielona *Pseudepipeda (Bufo) viridis* (1201)

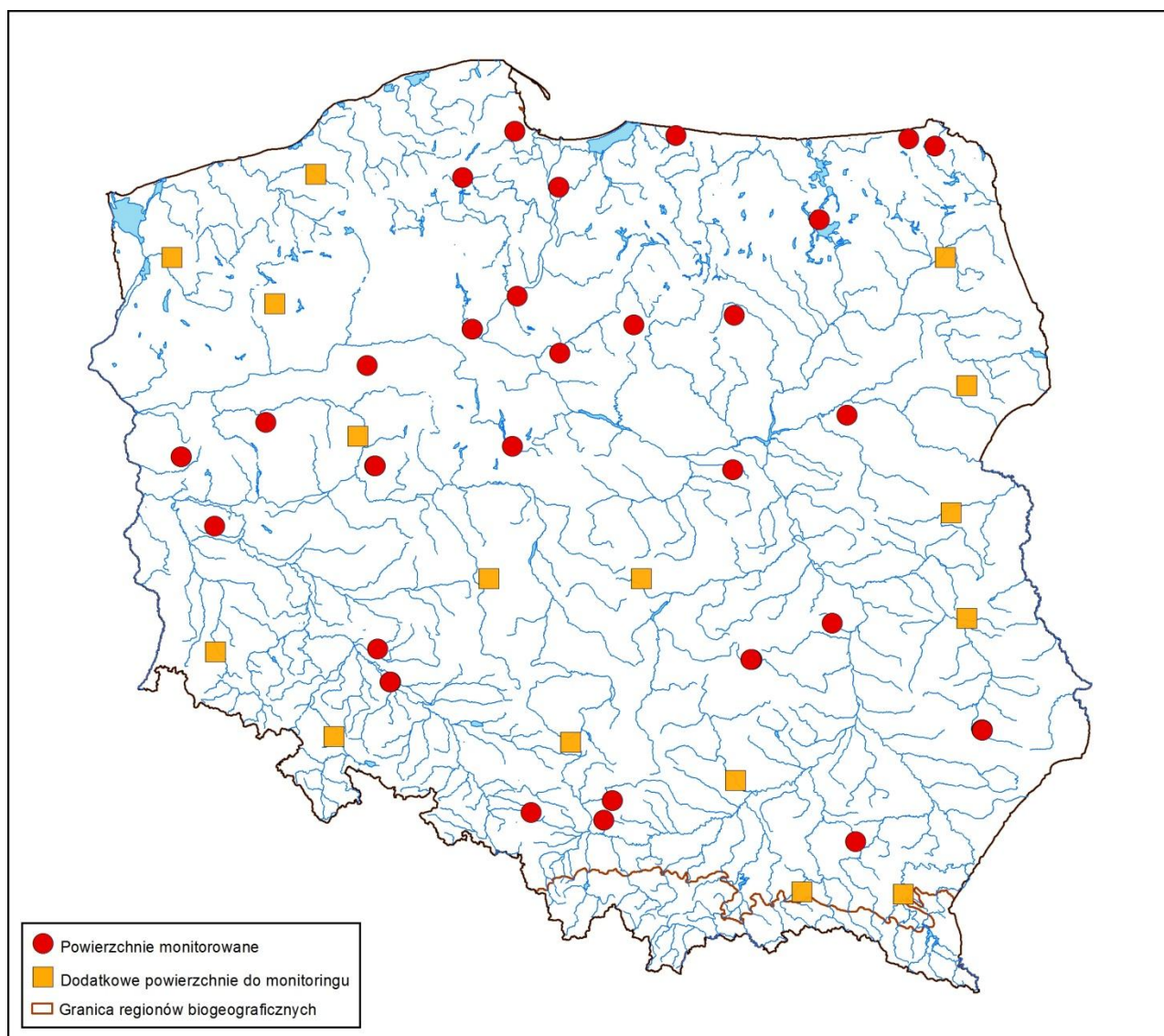

Autorzy raportu: Maria Ogielska i Krzysztof Klimaszewski

Eksperti: Baran Paulina, Błażuk Jacek, Bonk Maciej, Hetmański Tomasz, Klimaszewski Krzysztof, Majtyka Tomasz, Mazgajska Joanna, Najbar Bartłomiej, Pełnia-Iwanicka Ewa, Rybacki Mariusz, Smółka Małgorzata, Stachyra Przemysław

Gatunek występuje w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Liczba i lokalizacja stanowisk i obszarów monitoringowych

Ryc. 1. Rozmieszczenie powierzchni monitoringu płazów

Gatunek został zaobserwowany na 48 stanowiskach spośród 351 stanowisk rozrodu płazów badanych w regionie biogeograficznym kontynentalnym w 2010 r. Należy je traktować jako stanowiska monitoringowe gatunku w 2010 r. Znajdują się one na Pojezierzu Kaszubskim, w północnej części Mazowsza, w okolicach Bydgoszczy, Warszawy, Zielonej Góry, w Puszczy Kozienickiej, Małopolsce i na Rostoczu. Stanowiska te są zlokalizowane w całej Polsce, ale rozmieszczone są nierównomiernie i nie reprezentują jeszcze w pełni rozmieszczenia geograficznego ropuchy zielonej na terenie Polski. Uzasadnione jest uzupełnienie w przyszłości listy monitorowanych stanowisk stanowiskami wybranymi w następujących rejonach: na Pomorzu – od Szczecina do Trójmiasta, na Pojezierzu Pomorskim i Pojezierzu Mazurskim, na Nizinie Wielkopolskiej, w centralnej Polsce (woj. łódzkie) i na całej ścianie wschodniej, od Suwałk do Bieszczad. Taka sieć stanowisk pozwoli na właściwe monitorowanie stanu gatunku, w tym na obserwowanie trendów w dostępności siedlisk rozrodu.

Tab. 1. Zestawienie badanych stanowisk, na których stwierdzono ropuchę zieloną

Lp.	Nazwa stanowiska	Lokalizacja stanowiska (obszary chronione)
1.	Bukowno 1	Śląsk
2.	Bukowno 2	Śląsk
3.	Bydgoszcz - Ogród Botaniczny 7	Bydgoszcz
4.	Chrzanów 3	Małopolska
5.	Chrzanów 7	Małopolska
6.	Gdańsk-Klukowo 1	Gdańsk
7.	Gnojewo 4	okolice Malborka
8.	Kampinoski Park Narodowy_21	Puszcza Kampinowska PLC140001
9.	Kościerzyna-Rybaki 1	Pojezierze Kaszubskie
10.	Kościerzyna-Rybaki 2	Pojezierze Kaszubskie
11.	Kościerzyna-Rybaki 3	Pojezierze Kaszubskie
12.	Kościerzyna-Rybaki 4	Pojezierze Kaszubskie
13.	Kościerzyna-Rybaki 5	Pojezierze Kaszubskie
14.	Kościerzyna-Rybaki 6	Pojezierze Kaszubskie
15.	Kościerzyna-Rybaki 7	Pojezierze Kaszubskie
16.	Krępa 1	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
17.	Krępa 10	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
18.	Krępa 16	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
19.	Krępa 17	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
20.	Krępa 18	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
21.	Krępa 24	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
22.	Krępa 25	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
23.	Krępa 26	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
24.	Krępa 27	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
25.	Krępa 28	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
26.	Krępa 3	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
27.	Krępa 4	Dolina Środkowej Odry (PLB 080004)
28.	Oława 3	okolice Wrocławia
29.	Oława 9	okolice Wrocławia
30.	Oława R5	okolice Wrocławia
31.	Oława R6	okolice Wrocławia
32.	Oława R7	okolice Wrocławia
33.	Opiłki	północne Mazowsze
34.	Powsin 3	okolice Warszawy
35.	Uroczysko Jezior 1	Roztocze
36.	Zielona Góra - Ochla 1	okolice Zielonej Góry
37.	Zielona Góra - Ochla 14	okolice Zielonej Góry
38.	Zielona Góra - Ochla 16	okolice Zielonej Góry
39.	Zielona Góra - Ochla 17	okolice Zielonej Góry
40.	Zielona Góra - Ochla 18	okolice Zielonej Góry
41.	Zielona Góra - Ochla 19	okolice Zielonej Góry
42.	Zielona Góra - Ochla 2	okolice Zielonej Góry
43.	Zielona Góra - Ochla 21	okolice Zielonej Góry

44.	Zielona Góra - Ochla 22	okolice Zielonej Góry
45.	Zielona Góra - Ochla 23	okolice Zielonej Góry
46.	Zielona Góra - Ochla 3	okolice Zielonej Góry
47.	Zielona Góra - Ochla 8	okolice Zielonej Góry
48.	Zielona Góra - Ochla 9	okolice Zielonej Góry

Wyniki badań i ocena stanu ochrony

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Charakterystyki populacyjne

Chociaż nie przyjęto żadnych wskaźników stanu populacji gatunku i na wszystkich stanowiskach określono go jako nieznany, to jednak na wszystkich stanowiskach oprócz samej obecności gatunku, notowano liczbę obserwowanych osobników dorosłych, młodocianych, larw oraz jaj. Poniżej przedstawiono krótkie podsumowanie zebranych w trakcie kontroli terenowych danych o liczebności i rozrodzie ropuchy zielonej na monitorowanych stanowiskach.

Liczebność.

Najwięcej stwierdzeń zanotowano na podstawie głosów godowych (na 34 stanowiskach). Ilość głosów godowych na stanowisku jest łatwa do określenia w czasie badań terenowych, tylko w jednym przypadku stwierdzono obecność odzywających się samców bez podania ich liczby. Na większości stanowisk stwierdzono po kilka głosów. Tylko w dwóch przypadkach obserwatorzy podali, że odzywało się około 10 lub powyżej 10 samców. Na 11 stanowiskach odnotowano obecność jaj, tylko dla jednego stanowiska określono ich liczbę. Obecność larw stwierdzono na 25 stanowiskach, a w 12 z nich określono ich liczbę. Najczęściej było to kilka bądź kilkanaście osobników, w jednym przypadku było ich ponad 100, w jednym ich liczebność określono na „kilkaset”. Dla 20 stanowisk podstawą stwierdzenia obecności gatunku była obserwacja osobników dorosłych. Ich liczebność wahała się od 1 do 53 osobników, w jednym przypadku nie określono ich liczby. Tylko na jednym stanowisku zanotowano obecność osobników młodocianych.

Rozród. Przystępowanie do rozrodu stwierdzono na podstawie obecności jaj (11 stanowisk) bądź stadiów larwalnych (23 stanowiska) na 24 stanowiskach (50%).

Wskaźniki stanu siedliska

Tab. 2. Zestawienie ocen zbiorczego wskaźnika jakości siedlisk na badanych stanowiskach ropuchy zielonej

Wskaźnik	Ocena			
	FV	U1	U2	XX
Zbiorczy wskaźnik jakości siedlisk	29	9	10	0

Zbiorczy wskaźnik jakości siedliska osiągnął wartość najwyższą FV na połowie stanowisk. pozostałe stanowiska uzyskały ocenę U1 (9 stanowisk) i U2 (10 stanowisk). W przypadku stanowisk z oceną

U2 – głównymi czynnikami, które na nią wpłynęły była zbyt mały udział płyczn w linii brzegowej zbiornika i niekorzystne środowisko w otoczeniu zbiorników (np. stanowiska Zielona Góra - Ochla 18, Zielona Góra - Ochla 19 czy Krępa 27, Krępa 28)

Poniżej opisano, jak kształtowały się poszczególne składowe zbiorczego wskaźnika jakości siedlisk na monitorowanych stanowiskach.

Region geograficzny

Wszystkie stanowiska, na których stwierdzono występowanie gatunku znajdowały się w regionie kontynentalnym.

Podłoże w strefie brzegowej zbiornika

Wszystkie analizowane zbiorniki miały podłoże odpowiednie dla gatunku: osady organiczne (28 stanowisk), gliniaste (5 stanowisk), piaszkowe (4 stanowiska), żwirowe (9 stanowisk), z płyt betonowych (2 stanowiska).

Udział płyczn w linii brzegowej zbiornika

Na 20 stanowiskach udział płyczn potrzebnych do rozmnażania się i bytowania larw był zbyt niski (poniżej 30%). Dla 6 stanowisk zawierał się on w przedziale 30-40%, a dla pozostałych stanowisk wynosił powyżej 60% (taki udział jest najbardziej odpowiedni dla gatunku).

Środowisko w promieniu do 100 m

W przypadku 15 stanowisk stwierdzono dobre warunki środowiska lądowego z uwagi na obecność łąk, pól uprawnych, ugorów, zabudowy wiejskiej. Gorsze warunki stwarzały lasy iglaste czy zabudowa miejska, które dominowały w otoczeniu 18 stanowisk. W otoczeniu 15 stanowisk panował las liściasty, uznany za środowisko niesprzyjające występowaniu gatunku.

Tab. 3. Oceny parametrów stanu ochrony ropuchy zielonej na badanych stanowiskach

Lp.	Stanowiska	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska – wskaźnik zbiorczy (ocena wykonawcy)	perspektywy	ocena ogólna*
1.	Bukowno 1	XX	FV	FV	FV
2.	Bukowno 2	XX	FV	FV	FV
3.	Bydgoszcz - Ogród Botaniczny 7	XX	FV	FV	FV
4.	Chrzanów 3	XX	FV	FV	FV
5.	Chrzanów 7	XX	FV	FV	FV
6.	Gdańsk-Klukowo 1	XX	FV	U1	U1
7.	Gnojewo 4	XX	FV	U1	U1
8.	Kampinoski Park Narodowy_21	XX	FV	U1	U1
9.	Kościerzyna-Rybaki 1	XX	FV	FV	FV
10.	Kościerzyna-Rybaki 2	XX	FV	FV	FV
11.	Kościerzyna-Rybaki 3	XX	FV	FV	FV
12.	Kościerzyna-Rybaki 4	XX	FV	FV	FV
13.	Kościerzyna-Rybaki 5	XX	FV	FV	FV
14.	Kościerzyna-Rybaki 6	XX	FV	FV	FV

15.	Kościerzyna-Rybaki 7	XX	FV	FV	FV
16.	Krępa 1	XX	U2	U1	U2
17.	Krępa 10	XX	U1	FV	U1
18.	Krępa 16	XX	U1	FV	U1
19.	Krępa 17	XX	U1	FV	U1
20.	Krępa 18	XX	U1	FV	U1
21.	Krępa 24	XX	U2	FV	U2
22.	Krępa 25	XX	U2	FV	U2
23.	Krępa 26	XX	U2	FV	U2
24.	Krępa 27	XX	U2	FV	U2
25.	Krępa 28	XX	U2	FV	U2
26.	Krępa 3	XX	U2	FV	U2
27.	Krępa 4	XX	U2	FV	U2
28.	Oława 3	XX	FV	U1	U1
29.	Oława 9	XX	FV	FV	FV
30.	Oława R5	XX	FV	FV	FV
31.	Oława R6	XX	FV	FV	FV
32.	Oława R7	XX	FV	FV	FV
33.	Opiłki	XX	FV	U1	U1
34.	Powsin 3	XX	FV	U1	U1
35.	Uroczysko Jęzior 1	XX	FV	U1	U1
36.	Zielona Góra - Ochla 1	XX	U1	U1	U1
37.	Zielona Góra - Ochla 14	XX	U1	U1	U1
38.	Zielona Góra - Ochla 16	XX	U1	U1	U1
39.	Zielona Góra - Ochla 17	XX	U1	U1	U1
40.	Zielona Góra - Ochla 18	XX	U2	U1	U2
41.	Zielona Góra - Ochla 19	XX	U2	U1	U2
42.	Zielona Góra - Ochla 2	XX	U1	U1	U1
43.	Zielona Góra - Ochla 21	XX	FV	U1	U1
44.	Zielona Góra - Ochla 22	XX	FV	U1	U1
45.	Zielona Góra - Ochla 23	XX	FV	U1	U1
46.	Zielona Góra - Ochla 3	XX	FV	U1	U1
47.	Zielona Góra - Ochla 8	XX	FV	U1	U1
48.	Zielona Góra - Ochla 9	XX	FV	U1	U1

*osobno z uwzględnieniem oceny siedlisk w oparciu o zbiorczy wskaźnik jakości siedliska i oparciu o ocenę eksperta wykonującego prace (w nawiasie)

Stan populacji: Stanu populacji gatunku na poszczególnych stanowiskach nie oceniano.

Stan siedliska: Udział stanowisk, gdzie stan siedliska (według przyjętego zbiorczego wskaźnika) jest właściwy (FV) wynosi 60%. Stwierdzono 9 stanowisk o stanie siedliska niezadowolającym (U1) oraz 10 o stanie siedliska złym (U2). Nie stwierdzono aby ocena siedliska uzyskana wg przyjętych wskaźników różniła się od oceny poszczególnych wykonawców.

Perspektywy zachowania z uwzględnieniem negatywnych oddziaływań i zagrożeń:

Dla 27 stanowisk (52%) oceniono perspektywy zachowania gatunku na stanowisku jako dobre (FV). Perspektywy zachowania na 21 stanowiskach oceniono jako niezadowalające (U1). Za podstawowe przyczyny takiej oceny należy uznać: zanieczyszczanie wód zbiorników przynętą (wędkarstwo), hodowlę ryb, zanieczyszczenia wód, odwadnianie, śmiertelność na drogach, przekształcenia środowiska związane z zabudową, rozjeżdżanie płytkich zbiorników (np. rozlewisk przez terenowe pojazdy zmotoryzowane (quady, motocykle).

Ocena ogólna: Dla 16 stanowisk (33% stanowisk) ocena ogólna była dobra (FV). Najwięcej stanowisk (24; 50%) uzyskało ocenę niezadowalającą (U1), a najmniej (10; 21%) ocenę złą (U2).

Gatunki obce: Na badanych stanowiskach wykazano obecność następujących gatunków obcych: wierzba ostrolistna *Salix acutifolia* Willd. – na 2 stanowiskach, moczarka kanadyjska *Elodea canadensis* Michx. – na 4 stanowiskach, trawianka *Perccottus glenii* Dybowski, 1877 – na jednym stanowisku, bażant łowny *Phasianus colchicus* Linnaeus, 1758 – na 1 stanowisku, norka amerykańska *Mustela vison* Schreber, 1777 – na 2 stanowiskach.

Stan ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Ropucha zielona nie figuruje na załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (wymieniana jest tylko w IV), nie jest zatem gatunkiem Natura 2000 i dlatego nie oceniano stanu tego gatunku na poziomie obszarów Natura 2000. W poniższej tabeli podano tylko informację, w jakich obszarach Natura 2000 znajdowały się stanowiska gatunku.

Tab. 4. Występowanie ropuchy zielonej na badanych obszarach Natura 2000

Obszary	Liczba monitorowanych stanowisk w obszarze
Dolina Środkowej Odry PLB 080004	12
Puszcza Kampinoska PLC140001	1

Stan ochrony gatunku na poziomie regionu biogeograficznego

Tab. 5. Ocena stanu ochrony gatunku w badanym regionie biogeograficznym

Region	Oceny			
	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy	Ocena ogólna
Region biogeograficzny kontynentalny	XX	XX	XX	XX

Badaniami objęto zbyt małą reprezentację krajowej populacji gatunku aby można było wnioskować o stanie gatunku w regionie.